

Cum să transmiți credința (1)

Caracterul copilului, personalitatea sa se formează în sânul familiei. Tot aici învață să-l cunoască pe Dumnezeu. O sarcină care se dovedește cu fiecare zi mai necesară, după cum ne-o demonstrează acest text.

28.08.2014

Fiecare copil este un semn că Dumnezeu are încredere în părinții cărora le cere să aibă grijă de o ființă, chemată la fericirea eternă și să o

educe. Credința este cel mai bun dar care poate fi transmis copiilor. În plus, este singurul lucru într-adevăr important, pentru că ea este cea care dă sensul ultim existenței. Și apoi, Dumnezeu nu încredințează niciodată o misiune fără a oferi mijloacele necesare pentru a o duce la bun sfârșit. De aceea nici o comunitate umană nu este mai bine înarmată ca familia pentru a se garanta că credința prinde rădăcină în inima unui copil.

Mărturia personală

Educarea credinței nu este o simplă învățare, ci transmiterea unui mesaj de viață. Deși cuvântul lui Dumnezeu este eficace prin el însuși, Dumnezeu a vrut să se servească de mărturia și medierea oamenilor pentru a-l difuza: Evanghelia este convingătoare dacă el este întrupat.

Este important mai ales cazul tinerilor cărora le este greu să facă

deosebirea între ceea ce este zis și persoana care a zis-o. Acest lucru capătă și mai multă importanță dacă este vorba de propriii copii, care nu fac diferența între mama sau tata care se roagă și rugăciunea însăși. Și mai mult, rugăciunea are o valoare specială, ea este frumoasă și semnificativă, pentru că tata sau mama se roagă.

În aceste condiții, părinții au în mână toate atuurile pentru a comunica credința copiilor lor: Dumnezeu așteaptă de la ei mai mult să fie pioși și coerenți decât discursuri frumoase. Mărturia lor personală pe lângă copiii lor trebuie să fie clară în orice moment, naturală și fără a căuta constant să dea lecții. *Să vă vadă rugându-vă: așa i-am văzut pe părinții mei și a rămas întipărit în inima mea. În așa fel încât, atunci când copiii tăi vor ajunge la vârsta mea, ei își vor aminti cu afecțiune de mama lor și de tatăl lor, care nu i-au*

forțat decât prin exemplul lor și surâsul lor, transmițându-le doctrina când trebuia, fără să-i plictisească (1).

Uneori este suficient pentru copii să vadă bucuria părinților lor când merg să se spovedească, pentru ca, în inima lor credința să se întărească. Nu trebuie subestimată perspicacitatea copiilor chiar dacă ei par naivi: în realitate, ei își cunosc bine părinții, ceea ce este bun și ceea ce este mai puțin bun, și tot ceea ce părinții fac sau nu fac este pentru ei un mesaj care contribuie la formarea lor sau deformarea lor.

Benedict al XVI-lea a explicat în nenumărate rânduri că schimbările profunde în instituții și la indivizi sunt datorate sfinților și nu savanților sau oamenilor care dețin puterea: *În vicisitudinile istoriei, ei, sfinții, au fost adevărații reformatori care, deseori, au scos istoria din văile obscure, în care ea riscă să se*

scufunde din nou; ei au iluminat-o de fiecare dată când a fost necesar (2).

Ceva asemănător se produce în familie. Desigur, trebuie prevăzute mijloacele cele mai pedagogice pentru a transmite credința și a te forma ca un bun educator; dar aspectul decisiv este angajamentul părinților în vederea sfințeniei. Sfințenia personală îți permite să găsești cea mai bună pedagogie.

În toate mediile creștine se știu, din experiență, rezultatele bune pe care le dă această inițiere la viața de pietate, inițiere naturală și supranaturală, făcută în intimitatea familiei. Copilul învață să-l plaseze pe Domnul în rândul prietenilor săi; el învață să-l trateze pe Dumnezeu ca pe un Tată și pe Sfânta Fecioară ca pe o Mamă; el învață să se roage, urmând exemplul părinților săi. Când se înțelege acest lucru, se vede marea sarcină apostolică pe care părinții o pot

realiza, și în ce măsură sunt obligați să fie sincer pioși, pentru a putea transmite – mai degrabă decât a învăța – această pietate copiilor (3).

Climat de încredere și de prietenie

Pe de altă parte, vedem că multor băieți și fete – mai ales la vârsta adolescenței și a tinereții – le slăbește credința când se confruntă cu încercări. Originea acestor crize poate să fie foarte variată – presiunea unui mediu de unde Dumnezeu este exclus, prietenii care disprețuiesc convingerile religioase, un profesor care își orientează educația spre o perspectivă atee sau care-l pune pe Dumnezeu între paranteze – dar aceste crize nu devin serioase decât dacă cei care le îndură nu reușesc să vorbească despre ceea ce li se întâmplă cu persoanele potrivite.

Este important să-i faci pe copii încrezători în părinții lor care să fie

mereu disponibili, gata să le acorde din timpul lor . *Faceți, în așa fel, ca ei să fie loiali, sinceri, să nu se teamă să vă spună ce au pe suflet. De aceea, fii tu însuți loial cu ei, tratează-i ca și cum ar fi, deja, adulți, adaptându-te la nevoile lor în funcție de vârstă și caracterul lor. Fii prietenul lor, fii bun și nobil cu ei, fii sincer și simplu (4).*

Nu este necesar să aștepti adolescența, pentru a pune în practică aceste sfaturi, deoarece aceste calități pot fi cultivate de la cea mai fragedă vârstă. A dialoga cu copiii tăi este unul dintre lucrurile cele mai plăcute care există și cel mai direct mod de începe o adevărată prietenie cu ei. Când legătura dintre doi oameni este fondată pe încredere, o punte de satisfacție reciprocă îi unește. Niciunul nu va amâna momentul de a-i împărtăși celuilalt propriile neliniști și sentimente, lucru care, într-adevăr, este cel mai bun mod de a se

cunoaște mai bine pe sine însuși. Dacă este adevărat că, anumite vârste sunt mai dificile decât altele, pentru a ajunge la această apropiere, părinții nu trebuie să dea înapoi în dorința lor de *a deveni prietenii copiilor lor; prieteni cărora aceștia își mărturisesc neliniștile, pe care îi consultă asupra problemelor lor și de la care așteaptă un ajutor eficient și plăcut* (5).

În acest climat de prietenie, copiii aud vorbindu-se de Dumnezeu într-un mod plăcut și atractiv. Toate acestea cer ca părinții să găsească timp pentru a fi cu copiii lor și un timp *de calitate* : copilul trebuie să perceapă că problemele sale îi interesează mai mult decât alte ocupații ale lor. Aceasta implică acțiuni concrete pe care nicio împrejurare nu ar trebui să o omită sau să o amâne: să închidă televizorul sau calculatorul – sau să înceteze să-și fixeze ostentativ

atenția asupra lui – când fata sau băiatul îi caută și când este evident că vrea să vorbească; să reducă timpul consacrat muncii; să caute ocazii pentru activitățile plăcute și destinderea care facilitează conversația familială etc.

Misterul libertății

Când există o adevărată libertate, oamenii nu fac întotdeauna ce le convine cel mai mult, sau ceea ce ar părea cel mai logic, ținând cont de mijloacele existente. Uneori lucrurile încep bine, dar nu-și ating scopul – cel puțin în aparență – iar faptul de a încerca un sentiment de culpabilitate nu servește la mare lucru la fel și tendința de a arunca vina pe alții.

Atitudinea cea mai înțeleaptă constă în a te gândi la maniera de a educa, din ce în ce mai bine, de a-i ajuta pe alții să facă la fel: în acest domeniu nu există formulă magică. Fiecare are modul său de a fi care conduce la

explicații și abordări diferite ale lucrurilor. Putem face aceeași afirmație și despre destinatarii efortului educativ care, trăind în condiții asemănătoare, au sensibilități și interese diferite.

Totuși o asemenea varietate nu este un obstacol. Ba, mai mult, ea lărgeste orizonturile educative. Pe de-o parte, ea permite ca educația să se înscrie, realmente, într-o relație personală, departe de stereotipuri. Pe de altă parte, contactul cu temperamentele și caracterele diferiților copii, se traduce printr-o pluralitate de situații educative. De aceea, chiar dacă drumul credinței este drumul cel mai personal posibil, – fiindcă se referă la ceea ce există mai intim în persoana umană, relația sa cu Dumnezeu – îl putem ajuta pe copil să-l parcurgă: aceasta înseamnă să educi. Dacă în rugăciunea noastră personală privim atent pe termen lung, modul de a fi al fiecăruia,

Dumnezeu ne va lumina pentru a vedea clar.

A transmite credința nu este atât o chestiune de strategie sau de programare, cât un efort de a-l ajuta pe fiecare să descopere ce plan are Dumnezeu cu viața lui. A-l ajuta să descopere, prin el însuși, că trebuie să devină mai bun și în ce fel: că trebuie să se schimbe, pentru că el vrea să se schimbe. De aceea, Sfântul Josemaría sublinia: *Eu cred în libertate ca mijloc de formare; eu cred în libertate ca mijloc de eficacitate; cred în încredere ca o condiție a unității* (6).

Diferite domenii cărora să le acordăm atenție

Pot fi subliniate mai multe aspecte ale transiterii credinței, toate de o mare importanță. Unul dintre primele este *viața de pietate în familie*, apropierea de Dumnezeu în rugăciune și sacramente. Când

părinții nu le „ascund”, chiar și involuntar aceste raporturi cu Dumnezeu se manifestă prin acțiuni care îl fac prezent în sânul familiei, într-o manieră naturală care respectă autonomia copiilor. Bindecuvântarea la masă, recitarea cu cei mai mici a rugăciunilor de dimineață sau de seară, chemarea în ajutor a îngerului păzitor și semnele de afecțiune față de Fecioara Maria, iată acțiuni concrete care trezesc virtutea pietății la copii, furnizându-le resurse, care îi vor însoți pe parcursul întregii vieți.

Doctrina constituie un alt mijloc; o pietate fără doctrină este vulnerabilă în fața asalturilor intelectuale cărora copiii vor fi supuși de-a lungul vieții; ei au nevoie de o formare apologetică profundă și practică în același timp. Foarte evident, și în acest domeniu, este important să se țină cont de caracteristicile specifice fiecărei vârste. Foarte adesea, comentarii asupra unui subiect de

actualitate, sau asupra unei cărți, vor furniza o bună ocazie de a preda doctrina copiilor mai mari, fără a mai spune că ei pot, din proprie inițiativă, să se adreseze părinților lor pentru a le pune întrebări. Cu cei mai mici dintre copii, formarea catehetică, pe care ei o pot urma la parohie sau la școală, constituie o ocazie ideală. Căci părinții pot revizui cu ei lecțiile pe care le-au primit, îi pot învăța într-un mod atractiv aspecte ale catehismului care au fost poate omise sau să facă în așa fel încât copiii să înțeleagă importanța studiului doctrinei lui Isus, datorită iubirii părinților față de Mântuitorul nostru.

Un alt aspect important este *educarea virtuților*, pentru că dacă pietatea și doctrina sunt însoțite de puțină virtute, gândurile și sentimentele acestor băieți și fete vor sfârși prin a se apropia de modul în care ei trăiesc și nu de ceea ce le dictează rațiunea

luminată de credință sau credința într-adevăr asumată, pentru că ea a fost bine asimilată. Să cultivi virtuțile înseamnă să scoți în evidență importanța unui spirit exigent față de propria-ți persoană, importanța muncii făcute cu ardoare, a generozității și a cumpătării.

A inculca toate aceste valori înalță omul deasupra dependențelor sale materiale, îl face mai lucid, mai apt să înțeleagă realitățile spiritului. Cei care își educă copiii cu o insuficientă exigență – fără să le spună vreodată „nu” ci căutând să le împlinească toate așteptările, închid astfel poarta spiritului. Este o condescendență care poate naște afecțiuni, dar și voința de a economisi efortul necesar pentru a da o mai bună educație, pentru a pune limite dorințelor și pentru a-i învăța să se supună sau să aștepte. Cum dinamica spiritului de consum este în sine de neoprit, această eroare îi conduce pe oameni

la adoptarea unui stil de viață capricios și egoist și îi face să intre într-o spirală de căutare a comodității care presupune întotdeauna un deficit al virtuților umane și de interes pentru problemele celorlalți. A crește într-o lume în care toate capriciile sunt satisfăcute este o greșală foarte grea pentru viața spirituală care împiedică sufletul, aproape de la rădăcină, de a se dăruia și de a se angaja.

Un alt aspect important este *mediul*, căci el are o mare forță de convingere. Noi toți cunoaștem copii educați în pietate care au fost antrenați într-un mediu pe care nu erau pregătiți să-l învingă. De aceea trebuie să se dea atenție locului unde copiii sunt educați și să se creeze sau să se caute un mediu care facilitează creșterea credinței și a virtuților. Este într-un fel asemănător cu ceea ce se întâmplă într-o grădină: nu noi

facem să crească plantele, dar putem furniza mijloace, îngrășăminte, apă, etc. și climatul adecvat pentru ca ele să crească. O atmosferă care se creează, în primul rând, grație rugăciunii. După cum Sfântul Josemaría o sfătuia pe o mamă creștină, pentru a-i ajuta pe copii că prima modalitate este *rugăciunea*. *Invoc-o pe Preasfânta Fecioară, care le înțelege foarte bine pe mame, pentru că ea este Mama lui Dumnezeu, Mama ta și Mama copiilor tăi și a mea (7).*

A. Aguiló

-----

[1] Sf. Josemaría Escrivá, *Hogares luminosos y alegres*, p. 110.

[2] Benedict XVI, Discurs la veghea de rugăciune Ziua Mondială a Tineretului, Colonia, 20 august 2005.

[3] Sf. Josemaría Escrivá, *Convorbiri cu Mons. Escrivá de Balaguer*, nr.º 103.

[4] Sf. Josemaría Escrivá, *Hogares luminosos y alegres* , p. 75.

[5] Sf. Josemaría Escrivá, *E Cristos care trece*, nr. 27.

[6] Sf. Josemaría Escrivá, notele luate în timpul o reuniune de familie, 20 mai 1966, *Crónica* , iulie 1966, p. 58.

[7] Sf. Josemaría Escrivá, *Hogares luminosos y alegres* , p. 92.

.....